Mill-Arkivji

Kitba ta' Anthony Bezzina

Fil-parroċċa tal-Qrendi insibu ħafna oġġetti ta' valur kemm storiku kif ukoll artistiku li huma parti u jnisslu ċertu interess lejn l-istorja tal-parroċċa u anke tar-raħal tal-Qrendi

F'dan l-ewwel artiklu, fost serje li jixxandru aktar 'l quddiem, ser nikteb dwar xi oġġetti ta' valur, li wħud minnhom għadhom qed jintużaw illum, kif ukoll dwar xi xogħol li kien sar fil-koppla tal-knisja.

Fl-1869, il-kappillan Dun Pietru Pawl Xuereb wera x-xewqa li jagħmel sett akkolti kif ukoll oġġetti oħra li jintużaw għall-magħmudijiet. Għal dan il-għan il-Ħadd, 18 ta' April 1869 għamel ġabra fil-knisja, fejn għarraf lin-nies li ser jordna żewġ akkolti, buqar u gabarre kbir tond tal-fidda biex dawn jintużaw għall-funzjonijiet tal-magħmudija u servizzi oħra li jkun hemm bżonn isiru fil-knisja. Il-ġabra dakinhar laħqet is-somma ta' 58 skud, 9 tari u 5 grani, filwaqt li xi persuni oħra taw 4 skudi, 9 tari u 6 grani li tellgħu il-ġabra għal 63 skud, 6 tari u 11 grani. L-ordni ta' dawn l-oġġetti saret għand in-negozjant P. Antonio Vella u l-ispiża kienet hekk:

Żewġ akkolti tal-fidda	24 Skud
Buqar kbir tal-fidda	21 Skud
Gabarre tond tal-fidda	9 Skudi
Total	54 Skud

Minn din il-ġabra kien baqa' bilanċ ta' 9 skudi, 6 tari u 11 grani, li nżammu f'fond tal-knisja għal xi bżonnijiet oħra.

****

Fl-1870, il-kappillan Dun Pietru Pawl Xuereb xtaq jagħmel ġabra biex isewwi l-koppla tal-knisja parrokkjali.

L-ewwel irridu ngħidu li dak iż-żmien il-koppla

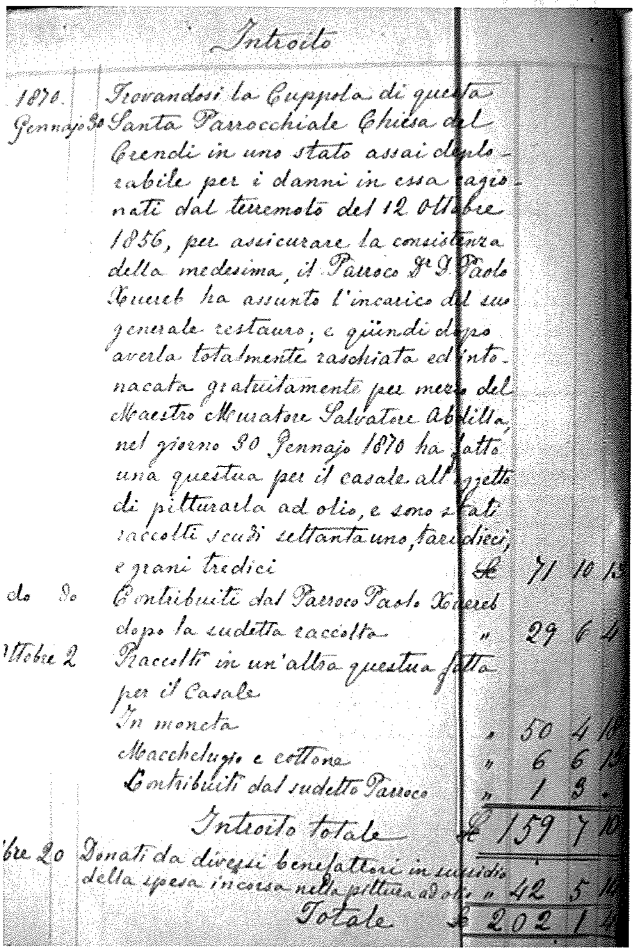

Introito

1870. Trovandosi la Cuppola di questa
Gennajo 30 Santa Parrocchiale Chiesa del
Crendi in uno stato assai deplo-
rabile per i danni in essa cagio-
nati dal terremoto del 12 Ottobre
1856, per assicurare la consistenza
della medesima, il Parroco Dr. P. Paolo
Xuereb ha assunto l'incarico del suo
generale restauro, e quindi dopo
averla totalmente raschiata ed into-
nacata gratuitamente per mezzo del
Maestro Muratore Salvatore Abdilla,
nel giorno 30 Gennajo 1870 ha fatto
una questua per il casale all'oggetto
di pitturarla ad olio, e sono stati
raccolti scudi settantauno, tari dieci,
e grani tredici — 71 10 13
do. do. Contribuiti dal Parroco Paolo Xuereb
dopo la sudetta raccolta — 29 6 4
[illegible]ttobre 2 Raccolti in un'altra questua fatta
per il Casale
In moneta — 50 4 1[illegible]
Macchelugi e cottone — 6 6 1[illegible]
Contribuiti dal sudetto Parroco — 1 3 .
Introito totale — 159 7 10
[illegible]bre 20 Donati da diversi benefattori in sussidio
della spesa incorsa nella pittura ad olio — 42 5 1[illegible]
Totale — 202 1 [illegible]

jidher li kellha ħafna ħsarat ikkaġunati mit-terremot li kien sar fit-12 ta' Ottubru 1856. Għalhekk, wara li l-kappillan ħa l-pariri ta' nies esperti, kien talab li jsir restawr ġenerali tal-koppla. Dan ix-xogħol kien fdah f'idejn il-mastru bennej Salvatore Abdilla li, wara li dar dawra sew mal-koppla biex jifli l-ħsarat kollha li kellha, iddeċieda li l-ewwel pass ikun li din tinbarax kollha biex il-ħsarat li setgħu kienu għadhom moħbija taħt iż-żebgħa joħorġu wkoll. Wara bdew isiru t-tiswijiet u t-tikħil tagħha kif ukoll ġiet mogħtija żebgħa taż-żejt.

Għal dan ix-xogħol il-ġabra li għamel il-kappillan kienet:

Ġabra	71 skud, 10 tari u 13 grani
Għotja mill-kappillan	29 skud, 6 tari u 4 grani

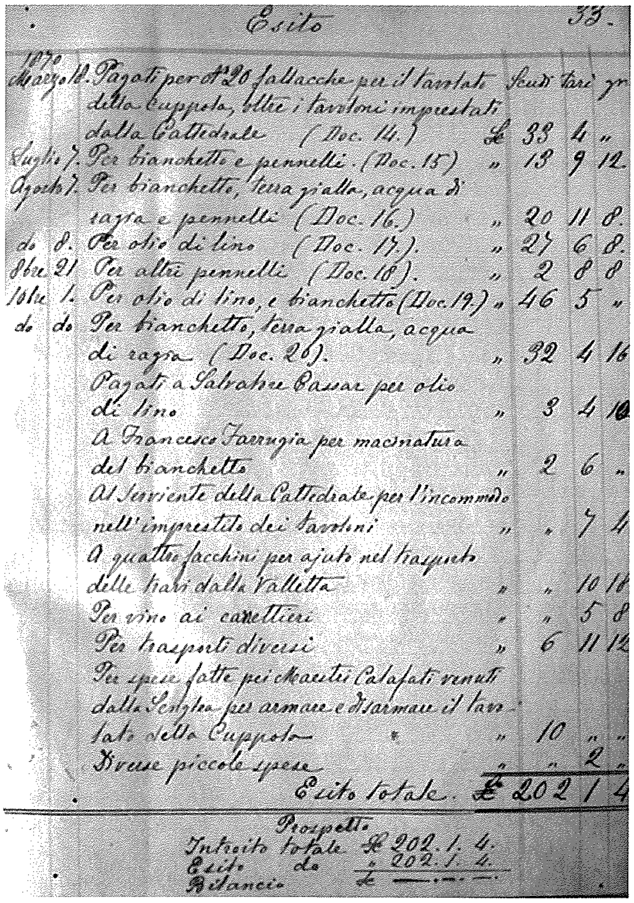

Esito 33.

		Scudi	tarì	grani
1870 Marzo 18.	Pagati per N.° 20 fallacche per il tavolato della Cuppola, oltre i tavoloni imprestati dalla Cattedrale (Doc. 14.)	£ 33	4	„
Luglio 7.	Per bianchetto e pennelli. (Doc. 15)	„ 13	9	12.
Agosto 7.	Per bianchetto, terra gialla, acqua di ragia e pennelli (Doc. 16.)	„ 20	11	8.
do 8.	Per olio di lino (Doc. 17.).	„ 27	6	8.
8bre 21	Per altri pennelli (Doc. 18).	„ 2	8	8
10bre 1.	Per olio di lino, e bianchetto (Doc. 19.)	„ 46	5	„
do do	Per bianchetto, terra gialla, acqua di ragia (Doc. 20).	„ 32	4	16
	Pagati a Salvatore Cassar per olio di lino	„ 3	4	10
	A Francesco Farrugia per macinatura del bianchetto	„ 2	6	„
	Al Serviente della Cattedrale per l'incommodo nell'imprestito dei tavoloni	„ „	7	4
	A quattro facchini per ajuto nel trasporto delle travi dalla Valletta	„ „	10	16
	Per vino ai carrettieri	„ „	5	8
	Per trasporti diversi	„ 6	11	12
	Per spese fatte pei Maestri Calafati venuti dalla Senglea per armare e disarmare il tavolato della Cuppola	„ 10	„	„
	Diverse piccole spese	„ „	2	„
	Esito totale.	£ 202	1	4

Prospetto
Introito totale £ 202. 1. 4.
Esito do „ 202. 1. 4.
Bilancio £ —.—.—

Ġabra oħra

fit-2 ta' Ottubru	50 skud, 4 tari u 18 grani
Għotja	6 skudi, 6 tari u 15 grani
	1 skud, 3 tari

Fl-20 ta' Ottubru diversi benefatturi oħra taw is-somma ta' 42 skud, 5 tari u 14 grani biex jagħmlu tajjeb għall-ispiża taż-żebgħa u xogħol ieħor.

Is-somma miġbura għax-xogħol tal-koppla kienet ta' 202 skudi, 1 tar u 4 grani.

Din is-somma miġbura serviet tajjeb għall-bżonnijiet kollha li nqalgħu biex saret it-tiswija tal-koppla.

L-ispejjeż għax-xogħol kollu kienu kif ġej:

- Inxtraw 20 fallakka għas-somma ta' 33 skud u 4 tari. Ma' dawn kienu mislufa fallakki oħra mill-katidral li servew biex il-koppla tissaqqaf.
- 10 skudi mħallsa lil imgħallmin Calafati, mill-Isla, li ġew jarmaw u jżarmaw dawn il-fallakki. 10 tari u 18 grani lil 4 ħaddiema li ġarrew travi mill-belt Valletta. Ma' dawn jiżdiedu wkoll ħafna ħlasijiet oħra taż-żebgħa, żjut, bjankett, pniezel, taħlit u oħrajn. Dan il-ħlas beda jsir fit-18 ta' Marzu 1870 u baqa' sejjer sal-1 ta' Ottubru 1870.

****

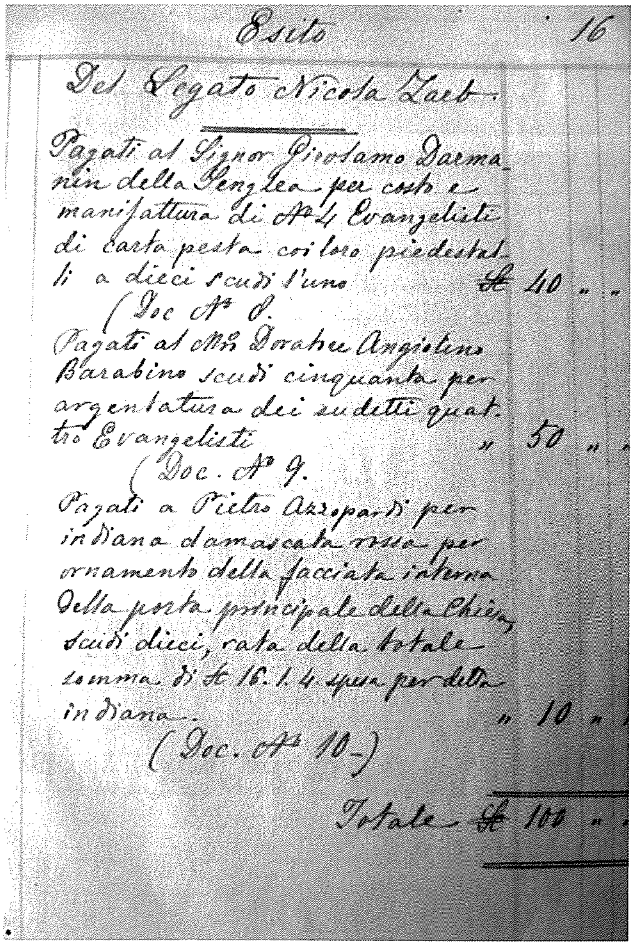

Esito 16

Del Legato Nicola Zarb.

Pagati al Signor Girolamo Darmanin della Senglea per costo e manifattura di N.° 4 Evangelisti di carta pesta coi loro piedestalli a dieci scudi l'uno £ 40 „ „
(Doc. N.° 8.)
Pagati al M.ro Doratice Angiotino Barabino scudi cinquanta per argentatura dei suddetti quattro Evangelisti „ 50 „
(Doc. N.° 9.
Pagati a Pietro Azzopardi per indiana damascata rossa per ornamento della facciata interna della porta principale della Chiesa scudi dieci, rata della totale somma di £ 16. 1. 4. spesa per detta indiana. „ 10 „
(Doc. N.° 10.)
Totale £ 100

Fl-atti tan-nutar M'Angelo Zammit insibu li fit-testment ta' Nicola Zarb tal-14 ta' April 1869, dan kien ħalla s-somma ta' 100 skud lill-kappillan Dun Pietru Pawl Xuereb bħala benefiċċju għall-knisja parrokkjali.

B'dawn il-flus kienu saru:

- Ħlas ta' 40 skud lis-sur Girolomo Darmanin mill-Isla għall-manifattura ta' 4 evanġelisti tal-kartapesta bil-pedestalli (10 skudi 'l wieħed)
- Ħlas ta' 50 skud lil mastru Doratice Angiotino Barabino għax-xogħol tal-fidda li għamel fuq dawn l-4 evanġelisti.
- Ħlas ta' 10 skudi lis-sur Pietro Azzopardi għal indana damask aħmar li żżejjen il-faċċata interna fuq il-bieb prinċipali tal-knisja. Dan kien parti mill-ħlas ta' 16-il skud, 1 tar u 4 grani li ġiet tiswa din l-indana damask.

****